

Riktlinjer för utformning av utbildningsplan

Dessa riktlinjer har fastställts av fakultetsnämnden 2022-06-08 och gäller från samma datum. Implementering av riktlinjerna sker i samband med övergång till ny version (2.0) av KursInfo våren 2023.

Dnr HS 2022/447

Innehållsförteckning

1	Allmänt om utbildningsplan och utbildningsprogram	3
1.1	Allmänna bestämmelser och mål.....	3
1.2	Rutiner för utformning av utbildningsplan.....	4
1.3	Andra uppgifter som rör utbildningsplan	4
1.4	Tidsgräns för publicering av utbildningsplan inför programstart	4
2	Utbildningsplanens huvud.....	5
2.2	Omfattning.....	5
3	Utbildningsplanens avsnitt.....	6
3.1	Allmänt om utbildningsprogrammet	6
3.2	Behörighetskrav	6
3.3	Innehåll.....	7
3.4	Allmänna mål.....	8
3.5	Utbildningsprogrammets mål	8
3.6	Undervisningsspråk.....	8
3.7	Examen	9
3.8	Ändring av utbildningsplan.....	9
3.9	Studentinflytande.....	10
3.10	Övrigt	10
4	Dokumentet gäller från	10

1 Allmänt om utbildningsplan och utbildningsprogram

Bestämmelser om utbildningsplan finns i högskoleförordningen (6 kap). Där framgår att det för utbildningsprogram ska finnas en utbildningsplan samt att det för kurserna inom programmet ska finnas kursplaner. Vidare har SUHF (Sveriges Universitets- och Högskoleförbund) utfärdat rekommendationer som rör utbildningsplaner¹.

Utbildningsplanen är, tillsammans med kursplaner och den lokala examensordningen, ett centralt dokument för styrning av utbildningen vid Högskolan i Skövde (Högskolan). Den är ett viktigt pedagogiskt instrument och, i juridisk mening, en föreskrift. En föreskrift har generell tillämpbarhet och är juridiskt bindande för lärosätet och studenterna. En betydande omsorg måste därför ägnas åt utformningen av utbildningsplaner.

I dessa riktlinjer hänvisas till andra styrdokument vid Högskolan. Styrdokumentet finns tillgängliga på Högskolans externa webbplats (www.his.se/styrdokument). Länkar till styrdokumentet finns på Studentportalen och Medarbetarportalen.

1.1 Allmänna bestämmelser och mål

Vid den planering av utbildning som sker genom utformning av utbildningsplanen är det viktigt att beakta de allmänna bestämmelser och mål för högskoleutbildning som finns i högskolelagen och andra nationella och lokala styrdokument.

Aspekter som bör uppmärksammas i högskoleutbildning är, enligt högskolelagen, breddad rekrytering, etikfrågor som rör forskning och utbildning, forskningsanknytning, hållbar utveckling, jämställdhet, internationalisering, kvalitetsarbete, samverkan med det omgivande samhället och studentinflytande.

I diskrimineringslagen finns bestämmelser om att högskolorna ska bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för de studenter som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Aspekterna ”hållbar utveckling” (inom ramen för temat ”digitalisering för hållbar utveckling”²) samt ”jämställdhet” ska särskilt tydliggöras i utbildningsplaner och kursplaner. Detta beskrivs mer ingående i

¹ ”Rekommendationer om kursplaner, utbildningsplaner och betygssystem”, Rek 2011:1, Dnr 10/118

² ”Digitalisering för hållbar utveckling” är det samlande temat i ”Utvecklingsplan för Högskolan i Skövde 2017-2022”

avsnitten 2.3 och 2.4 i detta dokument samt i styrdokumentet ”Riktlinjer för utformning av kursplan”.

1.2 Rutiner för utformning av utbildningsplan

Utbildningsplanen ska vara utseendemässigt enhetlig och skapas i KursInfo, Högskolans lokala utbildningsdatabas. Den mall som genereras av KursInfo utgår från beskrivningen av utbildningsplanen i dessa riktlinjer.

Av språklagen framgår att föreskrifter utfärdade av en svensk myndighet ska vara på svenska. Utbildningsplanen ska därför vara skriven på svenska. Det är den svenska versionen av utbildningsplanen som är den juridiskt bindande. Om programmet ges på engelska ska utbildningsplanen vara översatt till engelska. I den engelska versionen av utbildningsplanen ska det anges att det är en översättning. I KursInfo finns visst stöd för översättning av utbildningsplanen till engelska. Även om utbildningsplanen inte översätts måste programmets benämning anges både på svenska och på engelska vid registrering i KursInfo³.

Beslut om nya utbildningsplaner fattas av fakultetsnämnden och beslut om revidering av utbildningsplaner fattas av utbildningskommittéerna för utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Särskilda anvisningar för arbetet med utbildningsplaner finns tillgängliga i Medarbetarportalen.

Processen för inrättande av nytt program beskrivs i ”Riktlinjer för inrättande av utbildning”. Beslut om att ett program ska ingå i det aktuella programutbudet fattas av rektor, på förslag av berörd prefekt.

1.3 Andra uppgifter som rör utbildningsplan

Förutom de uppgifter som anges för utbildningsplanen lagras annan information om programmet i KursInfo, till exempel vem som är programansvarig lärare, populärbeskrivning och sökord av olika slag. Denna information visas bland annat på utbildningssidorna på Högskolans webbplats och antagning.se.

1.4 Tidsgräns för publicering av utbildningsplan inför programstart

Inför varje programstart ska utbildningsplan och annan information⁴ om utbildningsprogrammet publiceras på Högskolans utbildningssidor på webben i så god tid som möjligt, senast när anmälningss-

³ Engelsk benämning krävs för att en student ska kunna få olika typer av studieintyg på engelska

⁴ Annan information rör bland annat studieform (campus eller distans) och undervisningsspråk (svenska, engelska eller svenska och engelska)

perioden för aktuellt programtillfälle inleds. Utbildningsplanen och annan information ska därefter inte ändras. Angiven tidsgräns är utformad i enlighet med Universitetskanslersämbetets uttalanden inom området⁵.

Tidsgränsen rör ändring av utbildningsplan och annan information före programstart. I vissa fall kan ändringar behöva göras i utbildningsplanen och dess kurser efter programstart, se avsnitt 2.8.

På Medarbetarportalen finns en särskild tidsplan för studieadministrativa rutiner.

2 Utbildningsplanens huvud

I utbildningsplanens huvud – som rubrik för utbildningsplanen – anges svensk benämning på utbildningsprogrammet samt programmets omfattning i högskolepoäng (hp). I huvudet anges också ett antal uppgifter som rör utbildningsplanens formalia (se avsnitt 2.3).

2.1 Benämning

Programmets benämning måste, enligt den tolkning som Universitetskanslersämbetet gör av språklagen⁶, vara på svenska.

Benämningen bör maximalt omfatta 100 tecken, exklusive högskolepoäng. För sökoptimering på webben rekommenderas högst 50 tecken. Förkortningar får inte förekomma i benämningen. Mer information om benämning finns i ”Riktlinjer för benämning av utbildningsprogram”.

2.2 Omfattning

Programmets omfattning i högskolepoäng måste anpassas till den examen programmet leder till. Detta innebär att program på grundnivå ska omfatta 120 eller 180 högskolepoäng (motsvarande omfattningen för högskoleexamen respektive kandidatexamen, högskoleingenjörsexamen och sjuksköterskeexamen). Program på avancerad nivå ska normalt omfatta 60 eller 120 högskolepoäng (motsvarande omfattningen för magisterexamen och flertalet av de specialistsjuksköterskeexamina som utfärdas vid Högskolan respektive masterexamen).

⁵ UKÄ:s tillsynsPM: Info vilken tid bör kurs- och utbildningsplaner vara fastställda och tillgängliga för studenterna? Reg.nr 32-00481-17 samt UKÄ 2020:14 Tillsyn av regeltillämpningen vid Högskolan i Skövde

⁶ Högskolans regler i praktiken, Universitetskanslersämbetet, Rapport 2014:16

2.3 Uppgifter som rör formalia

I utbildningsplanen huvud anges ett antal uppgifter som rör formalia för utbildningsplanen. Dessa uppgifter är

- programkod
- revisionsnummer
- ikraftträdande (när utbildningsplanen gäller från)
- beslutsinstans
- beslutsdatum.

3 Utbildningsplanens avsnitt

Utbildningsplanens olika avsnitt beskrivs nedan. Rubrikerna i detta avsnitt är identiska med rubrikerna för avsnitten i mallen för utbildningsplan.

För vissa av avsnitten finns standardtexter i mallen för utbildningsplan. Standardtexterna, som är formulerade i enlighet med det som anges i dessa riktlinjer, regleras i detalj i särskilda anvisningar⁷.

3.1 Allmänt om utbildningsprogrammet

I det inledande avsnittet i utbildningsplanen anges de uppgifter utbildningsprogrammet som finns i rubriken, dvs. svensk benämning och omfattning i högskolepoäng (se avsnitt 2). Vidare anges programmets engelska benämning, utbildningsnivå och huvudområde/inriktning.

Den reglering som gäller för den svenska benämningen av programmet rörande omfattning i tecken m.m. gäller även för den engelska benämningen (se avsnitt 2.1).

Programmets utbildningsnivå utgörs av ”grundnivå” eller ”avancerad nivå”. Utbildningsnivån bestäms av den examen programmet leder till (se avsnitt 3.7).

Om programmet leder till en generell examen ska huvudområde anges, dvs. det ämne inom vilket examen utfärdas (se avsnitt 3.7).

3.2 Behörighetskrav

För antagning till ett utbildningsprogram krävs vissa förkunskaper, det vill säga behörighetskrav. Behörighetskraven benämns ”grundläggande behörighet”, som krävs vid all högskoleutbildning, och ”särskild behörighet”, om det finns krav på ytterligare förkunskaper

⁷ ”Anvisningar för standardtext i utbildningsplan”

för en viss utbildning. Kraven för grundläggande behörighet och särskild behörighet framgår av högskoleförordningen, Universitets- och högskolerådets föreskrifter samt Högskolans lokala antagningsordning. Programmets krav på behörighet måste stämma överens med behörighetskraven för de kurser som ingår i programmet.

Om programmet ges på engelska ska Engelska 6 eller motsvarande kunskaper anges som behörighetskrav.

I KursInfo finns vissa standardiserade sätt att ange behörighet. Denna standard bör användas så långt det är möjligt. Standarden innebär att behörigheten kan kontrolleras automatiskt i antagningssystemet mot uppgifter som finns i andra system.

Sist i detta avsnitt anges också att kraven på behörighet för fortsatta studier inom programmet framgår av respektive kursplan.

3.3 Innehåll

Redogörelse ska lämnas för hur utbildningen är upplagd och hur detta bidrar till programmets progression. Beskrivning ska ges av den bredd och det djup som studenterna får genom att följa programmets studiegång. Programmets kurser måste tillsammans bidra till att utbildningens olika mål uppnås (se punkterna 2.2 och 2.3).

Redogörelse för koppling mellan mål och kurser ska finnas i en särskild målmatris. Matrisen ska uppdateras vid ändring av kurser. Mallar för målmatriser finns tillgängliga på Medarbetarportalen.

Ett jämställdhetsperspektiv ska vara integrerat i utbildningsprogrammets utformning och genomförande. Hur jämställdhetsintegrering sker i de olika programkurserna ska framgå av målmatrisen.

Ett internationaliseringsperspektiv ska vara integrerat i utbildningsprogrammets utformning och genomförande. Vidare ska program på grundnivå som omfattar minst 180 högskolepoäng normalt utformas så att det finns möjlighet för studenter att bedriva studier och/eller göra praktik utomlands under minst en termin. I dessa program ska det normalt även finnas kurser om minst 30 högskolepoäng som är särskilt lämpliga för inresande studenter (studenter från utländska lärosäten).

Vid planering av studiegången måste kursernas förkunskapskrav och studenternas möjlighet till antagning nästkommande termin beaktas. Om möjligt bör en kurs som har en tidigare programkurs som förkunskapskrav inte vara förlagd direkt efter denna.

I utbildningsplanen bör beskrivningen av studiegången vara på ett sådant sätt att mindre förändringar av kursernas distribution etc. inte kräver att utbildningsplanen behöver förändras.

I den nationella examensordningen omfattar samtliga examina ett exakt antal poäng – och därmed måste också utbildningsprogrammen

som leder till dessa examina omfatta ett exakt antal poäng (se punkt 2.1). Eventuella stödkurser som finns – till exempel introduktionskurser i datoranvändning eller kurser i förberedande matematik – måste antingen integreras i utbildningsplanen (separat eller i andra programkurser) eller vara helt frivilliga för studenterna (och då inte ingå i utbildningsplanen). Samtliga kurser i utbildningsplanen måste kunna ingå i examen.

Samtliga kurser i programmet ska redovisas. Kurserna ska benämnas på det sätt som de benämns i kursplanerna och redovisas ämnesvis, efter fördjupningsnivå eller eventuella inriktningar i programmet eller i annan lämplig gruppering.

Då det i programmet finns ”valbara” högskolepoäng ska det framgå vilka kurser studenten kan välja mellan. Kan studenten fritt välja kurs är dessa poäng ”valfria”.

3.4 Allmänna mål

De allmänna målen för utbildning på grundnivå eller avancerad nivå anges i högskolelagen. Som framgår ovan (avsnitt 3.1) bestäms programmets nivå av den examen programmet leder till.

3.5 Utbildningsprogrammets mål

Programmets mål utgörs av de nationella examensmålen för den examen programmet leder till. Målen anges i Examensordningen (bilaga till högskoleförordningen) och de finns återgivna i ”Lokal examensordning vid Högskolan i Skövde”. Om ett program leder till dubbla examina, en yrkesexamen samt en generell examen, ska målen för båda examina anges i utbildningsplanen.

Utöver de nationella målen ska även lokala mål för utbildningen anges. De lokala målen kan dels förtydliga utbildningsprogrammets innehåll och avsikter, dels beskriva kopplingen mellan det specifika kunskapsområdet för programmet och olika allmänna aspekter som rör kvalitet i högre utbildning⁸. Enligt Högskolans utvecklingsplan ska varje utbildningsplan, senast år 2022, ha minst ett lokalt mål med koppling till temat ”digitalisering för hållbar utveckling”.

3.6 Undervisningsspråk

Information om vilket programmets undervisningsspråk ska lämnas i utbildningsplanen. Undervisningsspråket kan vara svenska, engelska eller svenska och engelska.

⁸ Sådana aspekter kan till exempel vara ”jämförbarhet” eller ”internationalisering”. Se även avsnitt 1.1 i dessa riktlinjer samt ”Handlingsplan för jämförbarhetsintegrering vid Högskolan i Skövde 2020-2022”.

Om undervisningsspråket är svenska kan enstaka delar, till exempel några föreläsningar i respektive kurs, ges på engelska. Merparten av undervisningen – och all examination – inom programmet måste dock ske på svenska. I de fall engelska anges som undervisningsspråk måste all utbildning inom programmet erbjudas på engelska då rekrytering av utländska studenter sker till dessa program. Om undervisningen bedrivs på både svenska och engelska, det vill säga om vissa kurser (eller delar av kurser) ges helt på engelska, måste detta tydligt anges i utbildningsinformationen (se ovan).

3.7 Examen

Ett utbildningsprogram ska leda till en examen. Under denna rubrik anges examensbenämning. Benämningen regleras av nationell och lokal examensordning.

Om programmet leder till två olika examina ska detta anges. I de fall programmet har flera inriktningar (huvudområden) och dessa avgör vilken examen som kan tas ut måste detta tydliggöras i utbildningsplanen.

I utbildningsplanen ska det också anges att utfärdande av examensbevis sker efter särskild ansökan.

Normalt görs inte någon hänvisning till utbildningsprogram i examensbeviset. Om sådan hänvisning ändå ska kunna göras ska detta anges i utbildningsplanen.

3.8 Ändring av utbildningsplan

Studenter som påbörjar ett utbildningsprogram ska så långt som möjligt kunna utgå från att de förutsättningar ska gälla som angavs vid programstarten. Ett visst utrymme måste dock finnas för Högskolan att genomföra förändringar i utbildningsplanen under programmets gång. Skäl för det kan exempelvis vara ett behov av att byta ut en kurs eller göra ändringar i en kurs som påverkar kursnamnet. Syftet med sådana ändringar kan vara att utveckla utbildningens pedagogiska koncept. Ändringarna kan i vissa fall grundas i synpunkter som kommit från studenter i tidigare årskullar. I utbildningsplanen görs därför en reservation för att utbildningsplanen och dess kurser kan komma att ändras. Ändringarna bör dock inte påverka programmets mål (se avsnitt 3.5).

Större revideringar av en utbildningsplan gäller dock normalt kommande programstart och påverkar inte de studenter som redan studerar på programmet.

3.9 Studentinflytande

Studentinflytande är en central aspekt i Högskolans verksamhet. Studenterna ska uppmuntras att, under programmets gång, ta en aktiv del i lärandeprocesserna. Säkerställande av studentinflytandet sker genom uppföljning av programmet.

I utbildningsplanen ska information lämnas om att programuppföljning sker. Det ska också framgå att studenterna ska informeras om resultatet av uppföljningen och om eventuella åtgärder som vidtagits eller planeras, grundat på uppföljningen.

3.10 Övrigt

I utbildningsplanen ska hänvisning göras till ytterligare information på Högskolans webbplats. Denna information rör både det specifika utbildningsprogrammet och allmän information om styrdokument för Högskolans verksamhet.

Information kan även lämnas om samverkan inom programmet med annat lärosäte eller annan extern part samt om att utbildningsort kan vara någon annan än Skövde.

Även annan relevant information kan anges under "Övrigt".

4 Dokumentet gäller från

Dokumentet gäller från 2022-06-08 och ersätter "Riktlinjer för utformning av utbildningsplan" (dnr HS 2022/127). Implementering av riktlinjerna sker i samband med övergång till ny version (2.0) av KursInfo våren 2023.